

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica šte. 5/L
Telefon šte. 73, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 96

Inzeratni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 495

Podružnici: Maribor, Baravska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavoda: Ljub-
ljana št. 11.845 - Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 12. maja.

Splošna stavka v Angliji je končana. Splošna ta stavka pravzaprav niti ni bila, saj so poleg rudarjev štrajkali le železničarji, mornarji in črkoštavci. In še v tem obsegu ustavitve dela ni bila popolna. Na tisoče dobrovoljcev je opravljalo najnujnejša dela in zasilni promet se je vsak dan dovolj vršil. Skoro popolna je bila stavka samo v prometnih sektorjih. Navzlic temu zasluži zadnji pojav v Veliki Britaniji ime generalne stavke, saj česa takega ta dežela še ni videla, vsaj od tiste dobe ne, odkar je postala prva industrijska država sveta. Ko so se začetkom preteklega stoletja začeli uvajati stroji v industrijo, je sicer res prišlo do stranskih izbruhov angleških proletarcev proti — strojem, vendar so bili tisti dogodki le izraz nemoci ročnega delavstva zoper napredujočo tehniko, niso pa mogli dovesti do nikakega hujšega socialnega potresa, kaj šele do socialne revolucije. Od tistih dob je med angleškim delavstvom zavladala resignacija in treznejše razmišljanje o produktivnem procesu. Desetletja in desetletja so ročni delavci Velike Britanije usmerili svoj napor izključno za cili, da dosežejo čim boljše življenjske pogoje in da si čim udobnejše urede svoj obstoj v sedanjem družabnem stanju. Iz tega vidika so se stvarjale strokovne organizacije, ki so dosegle v enotni zvezi kot Trades Union vrhunec svojega uspeha in moči.

Zadnja desetletja pa se je začel iz prav skromnih in plitkih studecev razvijati tudi politični pokret angleškega delavstva. Ustvarila se je po »Nezavisni delavski stranki« — tudi enotna Labour Party, obsegajoča vse dele in vse panoge delavskega pokreta v Veliki Britaniji. Iz nezavidnih početkov pred vojno je iz nje zrastle politična sila, ki je pred dvema letoma sestavila manjšinsko vlado in je potisnila v ozadje zgodovinsko liberalno stranko, katere se pod nezanesljivim vodstvom vedno spreminjivega Lloydja Georgea ne more več povzpeti k prejšnji moči.

Tudi Labour Party je vse do zadnjega veljala in je v resnici tudi bila reformistična delavska stranka, nekako po ustroju češke narodno socialistične stranke. Po padcu Macdonaldovega kabineta pa je opaziti v pokretu angleškega delavstva občuten razvoj na levo. Lani je napravil letni kongres strokovnih organizacij sklepe, ki so naravnost nezasiščeni sprico dosedanje psihologije angleškega delavstva. Prvič se je zgodilo, da so dotlej patriotični zastopniki organiziranega angleškega delavstva sprejeli načelo, da se smejo kolonije in dežele, ki so pod britanskim protektoratom, odcepiti od matere domovine.

Ta dogodek je dovolj značilen. Če se omenimo, da je komunistična internacionala vrgla zadnje čase svojo pozornost in vse svoje nade na Veliko Britanijo, je slika popolna. Iz teh vidikov se mora presojati tudi sedanjí industrijski spopad v še vedno prvi industrijski državi starega sveta.

Do »splošne« stavke je prišlo radi krize v premogarski stroki. Angleška premogarska industrija ne stoji več na osem višku kot pred vojno. Tretjina rudnikov pa je sploh pasivna. Do izbruha današnje krize je veljala za celo državo enotna tarifa Pasivnim rudnikom je pomagala znatna državna subvencija, da so mogli plačevati enake mezde svojim delavcem kot dobričnosna podjetja. Tak sistem je bil nevzdržen. Lastniki so zahtevali primerno znižanje delavskih mezd in zvišanje delavnege časa. Zahtevali pa so tudi, naj se pri določitvi delovnih pogojev upoštevajo gospodarske razmere posameznih premogovnih podjetij. Delavci so te pogoje odklonili in so predlagali nacionalizacijo, to je podržavljenje vseh rudnikov za slučaj, če nečeto lastniki pristati na enotno lestvico za celo državo. Vlada je skušala posredovati, vendar brez uspeha. Ker ni hotela več dajati državne podpore, so določili podjetniki s 1. majem nove, za približno 30 odst. znižane mezde.

Tako so rudarji ob poteku roka zapustili delo in zastavali. Rudarska stavka bi bila v naprej obsojena na neuspeh, če bi ostala osamljena. V Angliji je nakupična za mesce in mesce dovoljna množina premoaga. Da se ta premog ne bi mogel prevažati, je stavkovno vodstvo poglno v stavko tudi železničarje in drugo prometno delavstvo. Voditelji stavke so upali, da bodo na ta način prisilili vlado in lastnike rudnikov k pogajanjem in h kapitulaciji. Kmalu pa so uvideli, da njihovi zapovedi ni sledilo zadostno število delavcev. Pretiia je velika nevarnost, da se celo podjetje konča s polumom za delavce. Zato so zmerni elementi vložili vse sile, da je prišlo do obnove pogajanj. Čim se je nudila prilika, da se pogajanja nadaljujejo, so ustavili generalno stavko. Odslej štrajkajo samo še premogari.

Zleteli je, da dovedejo sedaj započeti razgovori do povoljnege rezultata. Vsekakor je jasno, da je stavkovno vodstvo z ustavitvijo splošne stavke izgubilo najmočnejše orožje. Doslej je zma-

Borba za korupcijsko anketo

Nesoglasja med Pašičem, vladoin radičevci. — Deljeno mišljenje v radikalskem klubu. — Stališče opozicije. — Radića ni v Beograd. — V pričakovanju dogodkov današnjega dne. — Avdičence na dvoru.

Beograd, 12. maja p. Današnji dan je potekel v znamenju zatika pred veliko burjo. Prinesel ni nobenega važnega momenta, ki bi ga bilo smatrati za korak k razčiščenju zamotane situacije. Položaj vlade je zelo težak. Občuti se, da je katastrofa na pragu. Kombinacij je sveda silno veliko, vendar še ni nič konkretnega. Odnosaji med obema vladinima skupinama so povsem nejasni. Z velikim zanimanjem se pričakuje poročila o jutrišnjih Radičevih zborovanjih v Požegi in Gradiški, na katerih naj se radikalom pojasni, kaj Radić hoče. Po mnenju radikalaov je od teh govorov odvisen tudi nadaljnji razvoj dogodkov, ker bo Radić tu stavil svoje pogoje. V radikalski stranki sami so se danes razmere še bolj komplicirale radi predloga ene in druge skupine v vprašanju korupcijskih interpelacij. Ob 1. popoldne je bila v predsedstvu radikalskega kluba krajša konferenca med prvaki radikalske stranke s Pašičem na čelu in z vsemi člani vlade. Pri tej priliki je Pašić pojasnil svoje stališče, da mora vlada na interpelacije opozicije odgovoriti z odkritji o aferah nekaterih članov opozicije in da se naj sestavi anketa, ki naj preišče vse afele od leta 1918 do danes v krakulski ređu. Vlada pa zavzema stališče, da sta potrebni dve anketi ena glede afele R. Pašića, druga pa za ostale stvari.

Radićev dosedanj stališče je, da naj se sestavi ena anketa, ki naj najprvo pretrse afele Rade Pašića, potem pa ostle afele. Med tem so radičevci danes izjavili, da tudi to še ni definitivno, temveč da oni lahko stavijo druge predloge. Pušćahjo si torej svobodne roke. Ožja opozicija je imela danes sestanek, na katerem je dr. Kumanudi izjavil, da je mogoča anketa samo za slučaj Rade Pašića, ker po poslovniku Narodne skupščine ni mogoče voliti anketo za druge afele, o katerih ni bila stavljena nobena interpelacija. To Kumanudi je stališče so takoj sprejeli klerikalci in se izjavili za to, da se pretrse samo slučaj Rade Pašića.

Ožja opozicija je danes Narodni skupščini predložila načrt zakona o pobijanju korupcije, ki ima 39 članov ter je nekoli-

ko bolj popolna kakor predlog, ki ga je svoj čas stavila Davidovičeva vlada.

Za danes so pričakovali v Beogradu St. Radića, ki pa ni prišel kar se smatra za neugodno znamenje. Radić je naznanil svoj prihod za petek. Zvečer sta dolgo komfurala Pašić in Uzunović.

Položaj je sledeči: Med radikali in radičevci še ni nobenega sporazuma glede skupnega nastopa vladne večine na petkovi seji. V radikalskem klubu so mišljenja glede stališča vlade deljena. Jutri se sestane radikalski klub, v katerem bo skušal Pašić oblii odobritev za svoje stališče. Med tem bo prišlo tudi poročilo o Radićevih izjavah. Zvečer se bo sestaj min. svet da na podlagi dogodkov poskusi rešiti vprašanje skupnega nastopa radikalaov in radičevcev in s tem eksistence vlade. Izgled za to se presojajo pesimistično.

Nocoj ob 19.20 je bil na dvoru dr. Ninič, po min. seji ob trideset na 21. pa min. predsednik Uzunović.

Stališče SDS glede korupcijske ankete

Beograd, 12. maja. r. Nedavno so režimski listi, med njimi listi zagrebške Tipografske, poročali, da bi se samostojni demokratski poslanci v Narodni skupščini absentirali pri volitvi ankete za preiskavo korupcijskih afer in tako omogočili radikalom večino. Dokazovanje gluposti te »informacije« je nepotrebno, ker so ravno samostojni demokratski po dr. Grisonu ugrlali razpravo interpelacij o korupciji, medtem ko se je ostala opozicija zadovoljila z odgovoditvijo tega vprašanja ob 14. t. m. V ostalem pa nastopajo samostojni demokratski v parlamentu v vseh stvareh in tudi v tej zadevi popolnoma samostojno, kakor najbolje odgovarja interesom naroda. Gotovo je, da se njihovega predloga o dnevnem ređu korupcijisti ne bodo veselili, ker ne bo v njem niti senca polzka za reševanje kogarkoli. Predlog samostojnih demokratov bo stremel samo za tem, da se čim točneje in uspešneje preiščejo korupcijske afele ter kaznujejo krivci.

Jutrišnje seje, s čimur naj bi se takorekoč brez odprtga boja izkazala Pašiću nezaupnica, ne da bi Pašić mogel takoj storiti protukrepe.

Pašićevci ožji pristajajo še kažejo jako borbene ter zastnjujejo, da se bo jutri pokazala popolna disciplina radikalskega kluba. Na vprašanje, kaj bo za vlado, odgovarjajo: To ni glavna stvar. Vlada naj gre, če ne more priti z Radićem na kraj. Predvsem je treba, da se pokaže stranka enotno, da bo lahko pogledala v oči vsaki situaciji. Jovanovičevci zopet zastnjujejo, da je pričakovati presenečenja in da se bo kmalu pokazalo, da je situacija v Jovanovičevih rokah.

O usodi sedanjega vlade so mišljenja precej enotna.

Splošna stavka v Angliji končana

Včeraj se je končala nepričakovano hitro splošna stavka. — Rudarji stavkajo še naprej. — Zmaga vlade. — Pričetek pogajanj za rešitev premogovne krize.

London, 12. maja o. (Radio ob 13.55). Vodstvo strokovnih organizacij je sklenilo, da se v svrhu pričetka pogajanj stavka danes zaključí.

London, 12. maja, s. Reuterjev urad javlja: Splošna stavka je končana. Rudarji stavkajo dalje. Vrhovno vodstvo strokovnih organizacij poroča, da je bila stavka ustavljena radi obnove pogajanj. Baldwin je sporočil v spodnji zbornici, da je splošna stavka ustavljena. Vrhovni svet kongresa Trade Unionov je preklcal nalog za splošno stavko. O premogovni krizi se bodo pričela pogajanja na podlagi posredovalnega predloga sir Herberta Samuela.

London, 12. maja (Radio). Kralj je naslovil na narod poslanico, v kateri se ugotavlja med drugim: Narod je pravkar prestal dobo polno skrbi in bojazni. Danes se je razglasilo, da je splošna stavka končana. V takem trenutku je umestno, da opozorim ves svoj narod na težave, ki se morajo še odstraniti. Ta naloga zahteva sodelovanje vseh sposobnih in pošteno mislečih ljudi v državi. Tudi s to pomočjo bo rešitev težavna, ne bo pa pomočjo. Pozabimo na vse grenkosti in nasprotstva zadnjih dni in glejmo z zaupanjem na bodočnost združenega naroda. Vsa država čuti zadoščenje, da se je splošna stavka, ki nima primera v zgodovini, končala tako mirno. Celih devet dni, kar je trajala, ni padel noben strel in ni se dogodil noben resen incident. Civilna policija ni potrebovala pomoči vojaštva. Ljudstvu ni primanjkovalo živeža ne luči, ne petroleja in tudi nobene druge bistvene življenjske potreščine. Cene se dejansko niso zvišale. Punt Sterling je ostal neizpremenjen na denarnem trgu. Bil je celo močnejši koncem stavke nego pred izbruhom stavke.

Pred državljansko vojno na Poljskem

Upor generalu Pilsudskemu udanih čet. — Pilsudski vkorakal v Varšavo. — Proglas predsednika republike. — Resen položaj. Parlament izglasoval dr. Luthrovi vladi nezaupnico. — Razvoj krize še negotov.

Varšava, 12. maja, s. Poljska brzojavna agentura sporoča, da so se v zadnjem času pojavili v armadi revolucionarni elementi, ki so skušali s kršenjem miru in javnega reda širiti med vojaštvom zločinsko agitacijo, kar je imelo žalosne posledice. Nekaj oddelkov v Rembertovu se je uprlo in kršilo disciplino in pokorščino. Vlada je radi ohranitve reda storila vse ukrepe, da obvaruje glavno mesto pred ukorakanjem upornikov.

Predsednik republike je izdal upornikom povelje, v katerem jih poziva na pokorščino. Predsednik je nadalje naprosil vse člane parlamenta, naj ga podpirajo.

Listi, ki so blizu maršalu Pilsudskemu, javljajo, da so danes ponoči oborožene tolpe obstreljevale njegovo vilo pri Suljuevu. Vojaštvo, ki je prihitelo na pomoč, je tolpe pregnalo. V varšavskih kavarnah in restavracijah so se vršile danes na raznih krajih demonstracije za Pilsudskega in proti vladi, ki so privedle do izgrediv.

Varšava, 12. maja k. Predsednik republike Wojciechowski je kot vrhovni poveljnik vseh čet izdal na armado sledeči razglas: Vojaki! Za čast in domovino ste v službi belega orla! Disciplinirajte se in brezpozorna pokorščina napram zakonitim oblastim so najvažnejše dolžnosti vojakov! Opominjam vas kot vaš poveljnik na te dolžnosti in zahtevam, da držite vojaško prisego! Vsi, ki so pozabili na to, naj se nemudoma vrnejo na pot pravičnosti in pokorščine!

V predzadnjem trenutku odkrita monarhistična zarota v Nemčiji

Berlinska policija je odkrila priprave za državni prevrat. — Zatrotniki so imeli že sestavljeno svojo vlado. — Revolta naj bi se izvršila te dni, na kar bi ustoličili bivšega cesarja Viljema. — Revolucionarne odredbe prevratnega komiteja.

Berlin, 12. maja, s. V zadnjem času so se pojavili alarmantni pojavi, iz katerih se da sklepati, da so desničarsko-radikalni elementi pripravljali državni prevrat. Ti pojavi so postali tako grozeči, da je policija izvedla mnogo hišnih preiskav ter odkrila mnogo kompromitujočega materiala.

Med zaplenjenim materialom je tudi proglas nove vlade narodu. V tej listini se naznanja istočasno tudi sestava nove vlade, kateri naj bi načeloval direktorij petorice. Na čelu tega direktorija naj bi stal državni upravitelj, za katerega je bil izvoljen sedanji nadžupan v Lübecku, dr. Neumann. Na ministrski listi te vlade je mnogo odličnih osebnosti, med njimi bavarski general von Möhl, ki je bil svoječasno v Hitlerjevem puču igral važno vlogo. Möhl naj bi prevzel ministrstvo državne brambe. Državni prehranjevalni minister naj bi postal v. Lünemann, finančni minister nemško-nacionalni poslanec Hugenberg itd.

Med ostalim materialom bi bilo še omeniti vojaško povelje za ukorakanje v Berlin, v katerem je izdelan načrt za koncentričen napad na državno prestolnico. To povelje vsebuje tudi nove določbe o razdelitvi in distokaciji vseh čet. Med drugim je v tem povelju tudi določba, da naj bi bila takoj pričetkom puča rekvirirana vsa transportna sredstva.

Razen pri prej imenovanih se je vršila hišna preiskava tudi pri generalu Nikolaju, ki je bil med vojno šef poročevalske službe in pri industrijalcu v Putoriju Kirdorfu. Med listinami so našli tudi pismo za bivšega cesarja v Doornu, iz katerega je razvidno, da bo tajni ju-

stični svetnik Clas neomajano delal na to da se čimprej zopet ustoliči cesarska hiša Hohenzollerncev. Clas je skušal dobiti zvezo tudi s sinom državnega predsednika Hindenburga, kar se mu pa ni posrečilo.

Po načrtu za puč naj bi bil parlament z vsemi občinskimi zastopi takoj razpuščen, premoženje vseh strank pa zaplenjeno. Za ustavitev dela ali izprtie kakor tudi proti vsakemu prestopku proti novi vladi je bila napovedana smrtna kazen. Očividno je hotel prevratni komite počakati na ugodno priliko, in sicer na sedanjo vladno krizo ali na prihodnje ob priliki ljudskega glasovanja glede razlastitve knezov.

Vodja sportne zveze Olympia polkovnik Luck je bil po hišni preiskavi zaslišan na policijskem predsedstvu in pridržan v zaporu. Pri zaslišanju je izjavil, da je bilo ukorakanje v Berlin naperjeno proti komunistom.

Nove težave pri sestavi belgijske vlade

Bruselj, 12. maja, f. Na sejah obeh zbornic se je prečitla vladina izjava, v kateri se uradno naznanja odstop Pouilletove vlade. Parlament se je nato odgodil do rešitve vladne krize. Novi ministrski predsednik Emil Brunet je v zadnjem trenutku zadel na nepričakovane težave. Znani velefinančnik Franqui, ki bi imel vstopiti v kabinet kot minister brez listnice s posebno nalogo, da vodi borbo proti sedanjim finančnim težavam Belgije, se je nepričakovano skesal in noče sprejeti ponujene mu mesta. Tako je zopet negotovo, če se Brunetova vlada sploh sestavi.

Naši kraji in ljudje

Jubilanti ljubljanske Glasbene Matice

Včeraj, dne 12. maja, se je vršil v Ljubljanskem dvoru sestanek nekdanjih in sedanjih Matičnih pevcev. Sestanek je imel dvojni namen: Zbrati v prijetnem družabnem krogu vse one stare Matičarje, ki so pred 30. leti poneli slovensko pesem na Dunaj. Takrat je šel Matični pevski zbor okrog 180 članov, izmed katerih je živih še okrog 70. Med slednjimi se nahajajo tudi oni, ki so bili takrat na čelu Matičnih prireditelj, v prvi vrsti ga, dr. Jenkova in dr. Ferjančičeva ter računski ravnatelj Anton Svetek in Matej Hubad. Drugi namen sestanka pa je bil ta, da je Matični zbor počastil one svoje člane in zveste sodelovalce, ki so nad 25 let delovali v proslah slovenske pesmi v Matičnem zboru in si s tem zaslužili častno priznanje častnega članstva pevskega zbora Glasbene Matice v Ljubljani. S tem svojim častnim članom je izročil odbor pevskega zbora umetniške diplome, katere je izdelal akademski slikar Maksim Gaspari. Pevski zbor Glasbene Matice šteje vsega skupaj 14 častnih članov, izmed katerih so umrli Anton Razingar, eden najboljših naših nekdanjih tenoristov, in mestni učitelj v Ljubljani, po vsej Sloveniji znani Avgust Stancer in pa Alojzij Račič.

Diplome so bile izročene sledečim častnim članom:

Matej Hubad je bil izvoljen častnim članom ob priliki jubilejnih koncertov Glasbene Matice leta 1922. Njegove zasluge za razvoj Glasbene Matice in slovenskega petja sploh, so splošno priznane in bi bila v tem oziru vsaka beseda odveč. Saj je smatral Matej Hubad to delo za svoj življenjski poklic ter se mu z neverjetno vztrajnostjo posvetil od leta 1891. dalje.

Jerica Hubad, rojena Dolenc, je postala častna članica pevskega zbora leta 1915. in to vsled 25 letnega vestnega in požrtvovalnega sodelovanja v Matičnem pevskem zboru.

Klementina Hrovatin, večletna načelnica ženskega zbora Glasbene Matice je bila zelo agilna pevka pevskega zbora Goriške Čitalnice in podružnice Glasbene Matice v Gorici, kjer je nastopala tudi solistično ter v raznih velikih delih pela s prav lepim uspehom sopranske solistične partije. Po svojem odhodu v Ljubljano leta 1911. se je oklenila z vso ljubeznijo pevskega zbora Glasbene Matice ter od takrat dalje sodelovala pri vseh njegovih koncertih. Častno članstvo je sprejela leta 1925.

Josip Juh, računski nadsvetnik finančne delegacije, je brez dvoma eden najstarejših in najzaslužnejših aktivnih slovenskih pevcev. Ves svoj prosti čas je posvetil slovenski pesmi in Glasbeni Matici, kjer deluje že iz časa dunajskih koncertov pa do danes. V priznanje zasluge je bil izvoljen častnim članom že leta 1918.

Josip Kosem. Tudi on spada k starejšim pevskim koreninam, saj je začel svojo pevsko kariero še v pevskem zboru stare Čitalnice pod vodstvom rajnega ravnatelja Frana Gerbiča in to leta 1887. Od tega časa pa do leta 1920. je sodeloval pri najrazličnejših pevskih nastopih v Glasbeni Matici pa tudi drugod. Do takrat se je udeležil vseh Matičnih turnej. Bil je tudi na Dunaju. Častno članstvo je prejel 1919. leta.

Karel Lasbajer je prejel častno članstvo leta 1925. Njegove zasluge za Matični zbor so splošno znane, saj je on njegov najidealnejši blagajnik in njegovi skrbni, obenem pa tudi trdi roki zahvaljujejo finance Matičnega pevskega zbora svoj trdni obstoj. Nbroj let poseja že vaje Matičnega zbora in v statističnih podatkih o obisku vaj je njegovo ime združeno z najčastnejšim procentom.

Pavčič Danijela, soproga slovenskega komponista Josipa Pavčiča, deluje v Matičnem zboru nepretrgoma od septembra 1903. dalje. Matični pevski zbor li je tako priratelj k srcu, da navzlic vsej brigi in skrbi, ki jih ima kot mati in žena, ne zamudi niti ene njegove pevске vaje in niti enega koncerta, ki se je izvršil v razmeroma dolgi dobi 23 let, odkar zahaja v Matično hišo v Vegovi

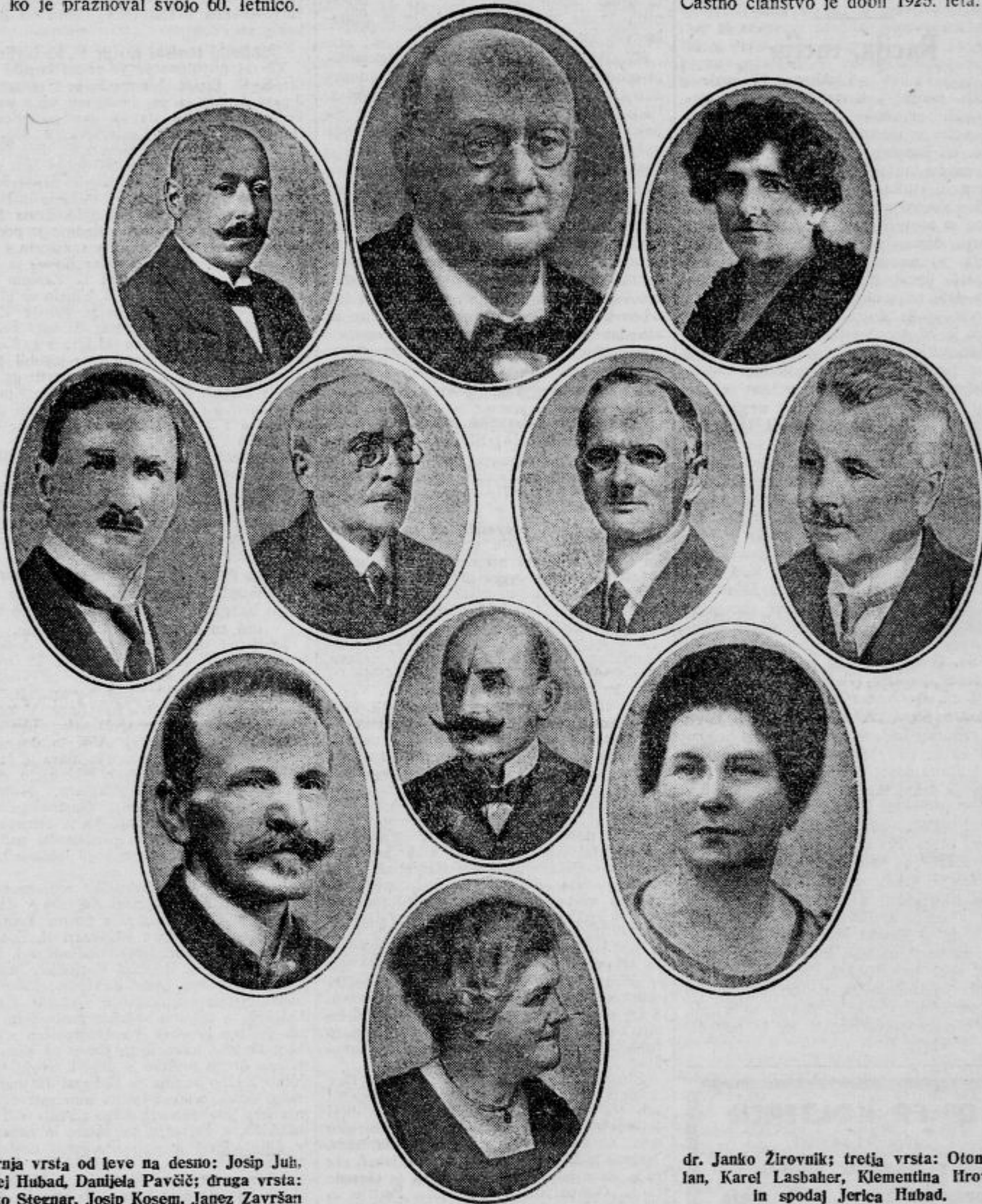
ulici. Častno članstvo ji je bilo podeljeno 1925.

Oton Pelan, nestor slovenskih pevcev. Čeprav že 70 letnik, z največjo ljubeznijo zasleduje naše pevsko življenje in je še vedno v vrstah izvršujočih slovenskih pevcev, katerim pripada od leta 1875. dalje. Začel je v pevskem zboru stare ljubljanske Čitalnice, kjer je kreiral tudi marsikatero komično pevsko vlogo v raznih spevoigrah in enodejanskih operah, ki so se dajale na odru stare Čitalnice. Kot pevec je bil splošno priznan in priljubljen ter se je udeležil v 80. in 90. letih vseh pevskih nastopov doma in v tujini. Od leta 1896. pa do leta 1907. je bil član splošno znanega slovenskega kvarteta »Ilirije«, katerega so tvorili Pavšek, Pelan, Lileg in Dečman. Pri Glasbeni Matici sodeluje od jeseni 1896. ter se je do zadnjega časa udeležil vseh njenih koncertov in koncertnih turnej. Častno članstvo Matičnega pevskega zbora je dosegel 1916. leta, ko je praznoval svojo 60. letnico.

Takrat mu je izročila Glasbena Matica tudi zlat prstan z briljanti kot zahvalo za vztrajno in vneto delovanje na pevskem polju.

Vinko Stegnar, sin slovenskega skladatelja Srečka Stegnarja, deluje v Glasbeni Matici že iz časa svojih mladih let. Nekaj časa je bil tudi član znanega Kozinovega kvarteta in je sodeloval tudi pri raznih drugih kvartetih. Udeležil se je slavnega dunajskega koncerta leta 1896. ter je bil ves čas agilen odbornik in vodja družabnih odsekov pevskega zbora.

Janez Završan je brez dvoma eden najpožrtvovalnejših slovenskih pevcev. Ves svoj prosti čas posveča slovenski pesmi ter je kot odlični baritonist v vseh krogih splošno znan. Z velikim uspehom je nastopil tudi solistično. V Glasbeno Matico je prišel leta 1888. in od takrat naprej spremlja Matično delovanje z vsemi svojimi močmi. On je tudi eden redkih sodelujočih članov pevskega zbora, ki je sodeloval na pr-

Zgornja vrsta od leve na desno: Josip Juh, Matej Hubad, Danijela Pavčič; druga vrsta: Vinko Stegnar, Josip Kosem, Janez Završan

dr. Janko Žirovnik; tretja vrsta: Oton Pelan, Karel Lasbajer, Klementina Hrovatin in spodaj Jerica Hubad.

Za starše in botre BIRMANCE

Najlepša, največja in najcenejša izbira vsakovrstnega oblačila Vam zamore nuditi le naša detajlna trgovina na Erjavčevi cesti števil. 2.

Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie, Ljubljana

Ljubljanski Dvor kino

Prednaznani
„Joana, milijonarjeva hči“
Veliki super First National-film tvornica
velefilma „Črni angel“.

Včerajšnja premijera razprodana!
Nepopisna gora smrti!

„Skrivnost gora smrti“

Senzacionalna pustolovina. V glavni vlogi slovit pustoalec kowboy in akrobat Fred Tomson s svojim za 1.000.000 dolarjev zavarovanim prekrasnim belcem. Strahoviti boji z divjo indijansko razbojniško tolpo. Grozoviti boj Freda Thomsona z divjim bikom. Zelo duhovita in zabavna vsebina. Smeha preveč! Predstave na praznik dop. ob pol 11. uri in pop. ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Prekmurje v krizi

V zadnjem času se mnogo piše o Prekmurju, toda večinoma le iz političnega stališča. Kdor pa kolikor toliko pozna razmere v Prekmurju, ta pa je moral že davno uvideti, da bo Prekmurje v doglednem času zagrabila gospodarska kriza, katere rešitev ne bo lahka. Vse kaže na to, da se že danes bližamo tej pričakovani krizi. Naj bodo te vrstice namenjene merodajnim faktorjem, da se čim prej začnejo intenzivneje kot do sedaj baviti s Prekmurjem.

Prekmurjsko ozemlje obsega po površini okroglo 165.000 katastralnih oravov. Na tem ozemlju je izključno poljedelska pokrajina brez vsake industrije. Tudi v bodoče ni misliti na razvoj kakršnekoli industrije, ker ni prav nobenih gospodarskih predpogojev. Edino, kar bi v Prekmurju prišlo v poštev za industrijo, to je dobra delavna sila. Prekmurje je kot izključno poljedelska pokrajina zelo gosto naseljena. Tudi v slučaju, da se vsa veleposrestva parcelirajo, ni mogoče preživeti vsega prebivalstva. Veliko število prebivalstva je navezano na sezonsko delo. Do sedaj je vsako leto odhajalo iz Prekmurja okoli 10.000 delavcev na sezonsko delo. Po veliki večini so to poljedelski delavci, ki so odhajali na letno poljsko delo na Madžarsko, v Slavonijo in na državno veleposrestvo Belje.

Le oni, ki niso mogli dobiti poljskega dela, so odhajali na delo v industrijske krajeve v Slovenijo, posebno v Trbovlje.

Pred vojno so bili vsi Prekmurci zaposleni s poljskim delom. Po vojni se je potreba pri sezonskih poljskih delavcih znatno znižala vsled agrarne reforme. Poleg tega se je pred vojno veliko število Prekmurcev izseljevalo v Ameriko. Cenil se, da se nahaja v Ameriki okoli 50.000 naših Prekmurcev. Danes je izseljevanje v Ameriko skoraj popolnoma onemogočeno. Število poročaj in s tem tudi število prebivalstva pa v Prekmurju stalno narašča in sicer sorazmerno mnogo hitreje kot v ostali Sloveniji.

Pri vseh teh okoliščinah, ki zmanjšujejo možnost zaposlitve prekmurških delavcev, pa je v tem letu Prekmurje še doletela posebna neugoda. Madžarska je namreč zadržala dohod izvoznih poljskih delavcev. Očitno radi tega, ker ima sama mnogo brezposelnih. Vsled tega bo v tem letu ostalo okoli 3000 poljskih delavcev v Prekmurju brez posla. Ako vpoštevamo, da je na zasluge enega takega delavca vezan še po en prebivalec, potem bomo imeli letos v jeseni v Prekmurju 6000 ljudi brez kruha. Ker pa se tudi pri industriji ne da dobiti dela, se zviša število brezposelnih na 5000, število takih, ki bodo v jeseni brez kruha, pa na 10.000.

Povdariti se mora, da so vse te številke minimalne, ki se pri natančni statistiki edine lahko zvišajo. Nastane vprašanje, kako preskrbeti tem tisočem zasluzek. Odgovor je tako težak, da ga nikakor ne more rešiti en naveden časopisni članek. Tukaj je treba, da posežejo vmes oblasti ter se s tem vprašanjem začnejo resno baviti.

V Prekmurju je do sedaj obstojala v M. Soboti državna borza dela. In ravno sedaj,

Danes elegantna, zabavna veseliga iz višjih krogov
„Vabljeni klic iz grešnega sveta“
v glavni vlogi

Fern Andra Pride „Rosenkavaller“

z Huguette Duflos, Jaque Cateteine, Paul Hartmann, Mihael Bohnen, Friedrich Feher, Carmen Cartellieri in Carl Forest.

Predstave dop. ob: pol 11. pop. ob: 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Kino Ideal.

Po ovinkih v Afriko

3. Protj Malti.

»Karadžordže« je s Krfa zavil jugozapadno proti stopalu Italije po Jonskem morju. Bil je tretji dan vožnje, ki nam je še pri precej mirnem morju potekel v najboljšem razpoloženju. Izletniki, ki so se bali morja, so postali hrabri in se že začeli bahati na krovu, da se ničesar ne plašijo, naj pride še tako velik vihar. Izkazalo se je pozneje, da so bili junaki le v besedah.

29. aprila smo jutraj zagledali v neznanih obrisi obalo, bila je Sicilija. Plovec ob njej smo gledali mesto Sirakuzo, druge manjše kraje in obilo svetilnikov, okrog polne pa smo okrog južne točke Sicilije krenili proti Malti.

Od daleč sta nam plula naproti dva velika parnika na desni in levi. Ko sta se približala, smo opazili, da ploveta pod jugoslovansko zastavo. Kakšen potos nam je navdal, ko so se na prostora nam morju srečali trije veliki parniki z našo zastavo. Ali se nam je to kdaj sanjalo?

Slovinci so se na brodu večinoma zbirali na kapitanovem mostičku, kamor je inace vsem potnikom dostop prepovedan, ali pa pod mostičkom. No

ja, bili smo vedno spredaj gledali z bistrimi očmi, z razprostrtimi kartami in različnimi nemškimi potopisi. Seveda smo vse najbolje vedeli ali vsaj hoteli vedeti. Drug se je bolj razvijal od drugega: celo naš Fraglob je s svojo »božjo oblastjo« tristo zelenimi gadi in govorečimi rokami skušal imponirati, ko je skoro tri dni s čemernim obrazom in trepetajočim želodcem žalosten prihajal na krov. Bal se pa ni nič, ker je imel rešitev v posebnem za to konstruiranem kovčku: napihnjene svinjske mehurje, ki so pa kakor nam je njegov sopotnik pravil — postajali vsak dan bolj mršavi dočim se je njih gospodar ob dobri in obilni hrani vsak dan bolj debelil.

Naprej ne bom pravil, sicer bodo rekli, da opravljam.

Pozno popoldne se nam je bližal otok Malta. Na višjih vrhovih smo videli velikanske utrdbe. Saj pa je tudi Malta najvažnejša strateška točka v Sredozemskem morju, ključ do vhoda in Sueskega prekopa. Angleži so sedaj gospodarji otoka; z Gibraltarjem imajo dve točki, ki dominirata v tem morju. Malta je zelo členkovit otok z mnogimi zalivi, kar smo takoj videli ko smo zapluli v glavni zaliv. Vsidranih je bilo v njem polno angleških bojnih ladij, po-

leg njih cela francoska eskadra, ki je prišla na obisk. Takega življenja nismo še doživeli, zato nas je vse tem bolj zanimalo. V lukj vse polno ladij, največ bojnih; okrog Luke se pa dviga amfiteatrsko mesto, Malta. Ko je »Karadžordže« vrgel sidro, je priplula k njemu mala ladja z našo zastavo pri krmilu. In kar nam je najbolj vzbudilo začudenje in ponos — napis na ladji: »Ljubljana«! Kaj takega sredi Sredozemskega morja nismo pričakovali.

Na »Ljubljani« se je pripeljal aranžer za naš izlet na Malti in skoro je za njim priplulo polno čolnov, ki naj bi nas sprejeli in prepeljali na suho. Joj, koliko je bilo govorjenja pri teh čolnarjih. Krapežve kavke v Zvezdi so nedolžni golobčki v primeru s temi Maltežani. Imajo poseben dialekt, mešanico iz italijanske, grščine in malenkostno angleščine.

Ko smo dospeli na obalo, so nas dvigala dvignila kakih 80 metrov v višino na javen trg s palmami, kaktusi itd. Tu so nas čakali avtomobili in zapeljali v mesto. Najprej smo si ogledali velikansko katedralo malteškega viteškega reda; kar klonili smo pod veličino katedrale in bogastvom v notranjosti. Srebro in zlato prevladujeta povsod. Tla katedrale so obstojala iz samih

marmornatih pokrovov nad sarkofagi, v katerih so počivali vitezi malteškega reda. Bila je to res veličastna cerkev. Od tu smo se odpeljali v glavno rezidenčno omenjenega reda, danes sedež angleškega guvernerja. Zopet največja razkošnost povsod; velikanske stene so pokrivali od vrha do tal krasni gobelini, ki so po večini predstavljali boje reda s sovražniki, v prvi vrsti s Turki. Vsak gobelin je bil vreden nad milijon dinarjev in teh je bilo v velikanski palači nbroj. Po vseh dolgih vežah so stali železni vitezi v polni srednjeveški opravi — seveda so bili to le bojni oklepi z zaprtimi čeladami in čevlji. Pokazali so nam tudi razkošno plesno dvorano, kjer so ta večer pridrili angleški oficirji francoskim velikim ples.

Avtomobili so nas nato peljali po mestu, v katerem so bile palače in hiše druga drugi podobne z balkonom v prvem nadstropju. Opazili smo nbroj redovnikov vseh vrst, ki so tudi na pragu prodajalen stali kot prodajalci. Povedali so nam, da je večina zemljišč na Malti v posesti raznih redov. Posebne noše nismo opazili le da nosijo ženske nad glavo obširno pokrivalo, ki se neha za pasom — faldetta imenovano. Peljali so nas tudi v katacombe iz feničarske dobe, kjer smo videli veli-

kanske kupe človeških kosti.

Zemlja se nam je zdela zelo rodovitna, ker je bilo vse v najbujnejši kulturi; opazili smo le, da so vrtovi in njive obdani z visokimi zidovi kot zaščito proti hudim vetrov. Peljali smo se skoro po celem otoku in ob obali, kjer leži angleški del mesta s krasnimi, v enotnem slogu zidanimi vilami in hišami. Snažnost in čistočo smo opazili po celem mestu in tudi v selih.

Po nakupu cigar cigarete in razglednic smo šele po deseti uri zvečer dospeli na naš priljubljeni hotel »Karadžordže«. Tedaj se je šele pričela večerja med jedjo je naš parnik dvignil sidro in odplul iz zaliva na široko morje — viharju nasproti.

4. Vihar Afrika.

Ko smo si ravno pod vtisom obiska na Malti pripovedovali, kaj je vsak kot posebnost opazil, drugi so zopet poslušali radiokonzert je začelo bučati morje in zaganjati svoje valove v naš parnik. In začel se je ples: gunganje ladje zdaj na desno, zdaj na levo. Kdor je že legel spat, ga je prebudil ropot padajočih predmetov s polic in pa zibanje postelje. Mrzlokrvna pasma je kljub temu ostala v gnezdu; bili so fatalisti, ki jim je bilo vseeno, ali tu ali tam.

Gigantska socijalna borba na Angleškem

**Angleški finančni minister
Winston Churchill**
Po angleški karikaturi

**Angleški ministrski predsednik
Stanley Baldwin**
Po angleški karikaturi

Končno se vendarle pojavljajo izglezi na skorajšnji zaključek miru. Po boljše-
viški revoluciji Evropa še ni doživela
ne političnega in ne gospodarskega kon-
flikta, ki bi se mogel primerjati splošni
stavki na Angleškem, kjer do sedaj še
niso poznali teža stranskega socijalnega
eksperimenta.

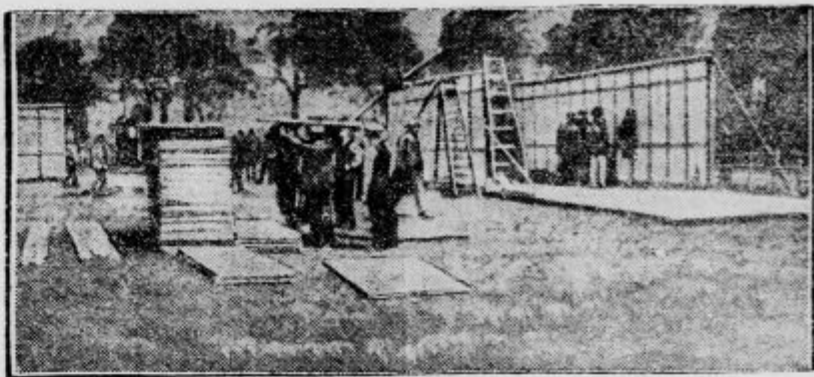
Kdo nosi pravzaprav odgovornost za
izbruh te katastrofe, je nemogoče ugo-

da pa ni imela toliko poguma, da bi pre-
klicala številne naredbe, ki reglementi-
rajo povojno angleško premožno in-
dustrijo. Netržninska posledica osvobo-
ditve premožne industrije pred polo-
vičnim podraževanjem bi bilo seveda
zaprtje manjših rogov in delna nezapo-
slenost rudarjev. Toda te posledice se
je zbal še vsaka dosedanja vlada, ker
je ž njo v zvezi precejšnje znižanje
med rudarjev. Tudi strokovne organi-
zacije so se upirale ter so zahtevale,
da morajo imeti vsi rudarji enake pla-
če. Tako je morala država pridobiti v
subvencijo premožne industrije, ki je

težko breme za državno blagajno.

Kakor rečeno, ne gre za neposreden
vzrok sedanje stavke, ki korenini v opi-
sanih nezdravih razmerah. Socijalistič-
no časopisje je napovedovalo stavko
kot nekako »taktično vajo« revoliucio-
narnih elementov ter je popolnoma pre-
zrla psihološke momente, ki jih je vla-
da v pravem času izrabila v svojo kor-
rist. Tako se je moralo zgoditi, da se
vrši stavka v znamenju dvoboja med
državno avtoriteto in socijalno-indus-
trijskim problemom. Stavkovno vod-
stvo je namenoma pridržalo več delav-
skih kategorij pri delu, ker je hotelo
imeti orožje proti nepopustljivosti vla-
de, od katere še vedno zahteva kapitu-
lacijo.

Značilno za ta veliki boj je dejstvo,
da je po vsej Angliji — izvzemši po-
sameznih slučajev, ki so večinoma indi-
vidualnega značaja — splošen mir, kar
vpliva na potek stavke v škodo delav-
stva, ki pričakuje tem potom odločitev
v svojo korist. Ta mir je utemeljen v

V Hyde Parku grade barake za aprovizacijo prebivalstva za čas stavke.

angleški naravi. Vsak Anglež — meščan
in delavec — se zna vživeti v nelzogi-
nost razmer. Stotisoči prostovoljcev v
Londonu in drugih velikih industrijskih
mestih smatrajo za svojo državljansko
dolžnost, ako morajo sedaj dnevno po
cele ure hoditi peš na svoje delo. Zato
more vlada za preskrbo z živili najti
prostovoljcev, kolikor jih potrebuje. Do
sedaj se je vlada v neznatni meri po-
služila svojih moči v armadi, mornarici
in policiji.

Splošno se pričakuje, da bo stavkov-
nemu vodstvu zmanjkalo denarja, brez
katerega je bil včasih vsak boj nemo-
goč. Toda svetovna vojna je dokazala,
da so boji mogoči tudi samo s kredi-
tom. Angleške strokovne organizacije
razpolagajo s precejšnjim kreditom in
bi bilo nespametno, ako bi kdo radi de-
narnega vprašanja upal na skorajšnji
poraz delavstva.

Dokler bosta vlada in stavkovno vod-
stvo medsebojno odklanjala, vsak raz-

Prizor iz londonske ceste.

govor z načelnega stališča, so vsaka
takozvana neoficijska pogajanja za-
man. Stališče, ki ga je zavzela Bal-
winova vlada, je v popolnem nasprot-
stvu s stališčem delavstva ter je vsako
zblizanje med obema stališčema nemo-
goče, kar je popolnoma v redu. Kakor
kaže potek in razvoj stavke, se bo kri-
za rešila le kompromisnim potom. De-
lavstvo bo spoznalo, da pri obstoječih
razmerah ne more računati na končno
zmago v smislu zahtev delavskih vodi-
teljev ter bo obenem tudi spoznalo, da
hočejo revolucionarni elementi izrabiti
njihov položaj, vlada pa s svoje strani
tudi ne bo mogla zapirati oči pred go-
spodarskimi posledicami stavke. Tako
bo moralo priti do posredovanja in kon-
čno do večidel ugodne rešitve veli-
ke krize.

Artur Pugh
predsednik načelstva Trade Unionov

točiti. Pogajanja in manevri v zadnjih
mesecih so bili takorekoč le priprava
za potrebno razpoloženje angleške jav-
nosti. V tem oziru bi bili torej odgovor-
ni tako lastniki premožkopov, kakor
voditelji strokovnih organizacij in za-
stopniki vlade. Vsak je hotel zvrniti od-
govornost na drugega. Časopisje je po-
ročalo o raznih pogajanjih, ne da bi mo-
glo kdaj zavzeti preciznega stališča, ker
so bile posameznosti pogajanj zavite v
neprodiren pajčolan izvežbane diploma-
cije. Sicer pa niti ne gre za posamez-
nosti. Glavni vzrok — zunanji seveda —
sta egoizem in zagrizenost obeh intere-
siranah strank.

Vojno gospodarstvo angleške vlade,
ki je — kakor povsod — zasledovalo
predvsem vojaške smotre, je premožni-
ke takorekoč popolnoma podražilo.
Ko so povojne razmere zahtevale zo-
pet drugačne gospodarske metode, je
postalo vprašanje podraževanja rudni-
kov nadvse aktualno. Zoper podražev-
ljenje je bila tradicija, ki jo tako zve-
sto čuvata konservativna in liberalna
stranka, kakor tudi politika strokovnih
organizacij in delavske stranke, ki stre-
mi po »socijalizaciji« rudnikov, železnic
itd. Ker je obstojala bojazen pred po-
dobnimi sindikalističnimi poizkusi, so
se meščanske stranke zavzemale za pri-
vatno gospodarsko upravo. Nobena vla-

Promet v Londonu med stavko

Zgoraj: Stražnik ukazuje množici kolesarjev, da postojte. — Spodaj: Gneča zasebnih avtomobilov na enem izmed najpromet-
nejših trgov.

mo v eno smer, usredotočene samo na
en cilj, se ne smeš bati ni Boga, ni člo-
veka, ni hudiča. Ako se mi izmakne
moja osveta iz rok, pojdem in s kopi-
tom svoje puške razbijem rajsko vrata
ali pa si z nožem v rokah priborim pot
v pekel in iz krempljev onih, ki gospo-
darijo tamkaj, bom zahteval Daoud-Sa-
hovo truplo. Jeli je ljubezen toliko glo-
boka in težka, kakor je težko in glo-
boko sovraštvo?

Molči! Poznam misli tvojega srca! Ali
se je skalila belina tvojih oči? In kako
udarja kri v žilah? Ni blaznost, ki grize
in žge v mojih kosteh in mišicah; samo
sila hrepenenja, ki se me je polastila
vsega.

Cui!

Zemlja južno od Delhija mi je bila
tuja in nepoznana. Zato ti ne morem
povedati, kje sem bil in kod sem hodil,
ali prepotoval sem mnogo mest. Vedel
sem samo eno: da mi je zapovedano ro-
mat na jug. Kadar so bili konji trudni in
niso mogli dalje, sem se vrgel na tla in
čakal na jutranjo zarjo. Moje oči na teh
daljnih cestah niso vedele za spanje, ni-
so znale za sen in to so bile peklenke
bolečine. Ali veš, o brat moj, kaj se pra-
vi: prečute noči? Ali veš, kaj je brez-
sanje, ki ga ne more pregnati nobena

sila, ne more premagati najjačja volja
duha, najstrašnejši napor telesa? Ko
postanejo kosti težke kakor svinec in
poka koža na sencih od prevelike utru-
jenosti, a spanja ni, ni, od nikoder...
od nikoder! Dray wara yow dee! Dray
wara yow dee! Oko solca na opoldan-
ski smijini, oko meseca na nočnem nebu
in moje lastne nemirne oči — vse troje
je eno, vse troje je no!

In pojavil sem se v mestu, ki mu ne
vem imena in tam me je klical oni moj
glas sleherni noč. Bilo je pred desetimi
dnevi. Prevaral sem se vnovič!

Prihajam iz kraja, ki ga nazivljejo
Hamirpur — in glej, sojeno mi je bilo,
da tu srečam tebe, sebi v tolažbo in v
okrepitev najinega prijateljstva. Dobro
znamenje je to. Radost, ki jo uživa mo-
je srce ob pogledu v tvoje obličje, je
pregnala utrujenost iz mojih nog in vse
moje strašne, dolge muke so pozabljene.
In srce moje je napolnil sladak po-
koj, kajti sedaj vem da je konec bližu.

Morda se srečam z Daoud - Sahom
še v teh dneh? Oni moj glas mi pravi,
da se odpravlja na sever, ker planinec
vedno zahrepen po svojih gorah, ka-
dar se bliža pomlad. Ali bo še kdaj vi-
del planinske vrhove svoje domovine?
Ne! Ne! Prehitel ga bom! Moje mašče-

vanje mu preje sede za tilnik. Usmiljenaj
Bog ga bo čuvaj in branil s svojo do-
bro roko vsakega zla, dokler ne pridem
in podpišem račun. Niti mušica ga ne bo
ujedla do mojega prihoda, ker celega in
nedotaknjene ga hočem imeti, ubiti
ga hočem ko bo sila življenja v najbui-
nejših strujah polnja njegove prsi.
Granatno jabolko je najslajše, kadar mu
poči kožušček in izpadejo zrnca. In ob
belem visokem dnevu se srečava, da mu
pogledam v lica in oči in bo moje uživa-
nje popolno.

Kadar pa bo moje delo končano in bo
moja čast zopet oprana, takrat se za-
hvalim Bogu, ki drži tehnično sodbe v
svojih rokah — in bom legel k počitku.
Od večera do jutra in vse od jutra do
večera bom spal in najmanjši sen
ne bo motil mojega počitka.

Brat moj, povest moja je končana.
Ahi! Ahi! Alghias!

(Preložil: J. J. Srimšek.)

Kolesa!
samo pri Gorcu

Palata Ljublj. Kreditne banke

Frank Crane:

Nekdo hodi za teboj

Nekdo hodi za teboj.

Nekdo vidi tvojo sled v pesku in ne-
zavedno gre tvojo pot.

Nekdo te pogleda, kako hodiš svojo
pot skozi življenja skrivnostni gozd, in
gre za teboj — morda le zato, ker ne
pozna boljše smeri.

Thackeray je dejal, da ni tako rev-
nega Irca, ki ne bi imel še revnejšega
Irca, ki živi na njegove stroške. In
nihče ni tako nepomemben in vsakdanji,
da ne bi določal s svojim zgledom živ-
ljenja komu drugemu.

Radi se ponižujemo, da se izognemo
odgovornosti. Toda usodni sili, biti dru-
gim vodnik, ne moremo uiti. Gredo za
nami, naj hočemo ali ne, in večkrat
tem vztrajnejše, čim manj želimo, da
nam sledijo.

Kajti zgledi, ki jih najzvesteje posne-
majo, so vprav oni, ki se ne postavljajo
za zgled.

Ce kdo svari: »Ne delajte, kakor de-
lam jaz!« — nas njihov način življenja
najbolj naveže.

Niso baš veliki zgledi življenja in po-
božnosti, ki nas osvojijo: so to mali

vsakdanji vzorci malomarnosti, ki nas
vodijo.

Deček preklinja in teka okrog uma-
zan, da bi bil enak Hucku Fjumu. Ma-
la deklica se stopi v obliko bedaste, na-
lepotečene damice. Mladina pije, ker
drugi pijejo.

Ljudje počenjačo stvari bolj kakor iz
kakega drugega razloga le zato, ker
jih počenjačo drugi ljudje.

To je tista čudna moč mas, da nas
odnese zbirajoča sila in da počenjačo
marsikaj, kar bi pri treznem prevdar-
ku nikdar ne storili.

Nekaj te osvajaajoče sile ostane vsa-
komur od nas. Kakor se utegneš vide-
ti samemu sebi majhen in neznamen, ne-
koga vendar potegnejo nevidne vrvi, ki
segajo od tebe do njega.

Nobena duša ne potuje sama.

Nobeno dejanje samozatajevanja ali
razuzdanosti ni brez odmeva v komur-
koli.

Življenjsko pot hodiš na čelu neke
vrste spreveda. Trudno in instinktivno
ti sledijo drugi.

Bolj nezavestno kakor zavestno
ustvarjaš iz tega sveta boljše ali slabše
bivališče. Prinašaš luč ali pa širiš temo.

Churchill

na poti k vladni seji

opernega dramaturga na Dunaji drja H. Kůhnela, od katerega je došla sledeča, me naravnost uničujoča kritika:

»Ich stelle mit Genugtuung fest, dass Srig u. dramatische Durchführung durchaus vornehm u. dabei doch wirksam gewählt, u. durchgearbeitet wurden. Das Fehlen eines »Helden« in opernmässigen Sinne ist nur der Beginn der Handlung mit der »Katastrophe« im gleichen Sinne, jedenfalls apart u. eigenwillig... (glede podobnosti). Zusammenfassend möchte ich die Arbeit in compositionstechnischen Sinne als durchaus günstig angelegt, u. als bühnenwirksam bezeichnen: es besteht kein Zweifel, dass (etne) erprobte Kompositionstand ein äußerst originelles u. ebenso... zukunftsreiches Musikdrama schaffen könnte...: Ali slovenski: »Z zadoščenem ugotavljam, da sta se že in dramatična izvedba vseskozi omenjeni pri tem vendar učinkovito izbrana

Gaston Leroux:

Prikazen v Operi

»Erik!« sem kriknila. »Pokažite mi svoj obraz brez strahu. Pri-segam vam, da ste najbolestnejši in najzvišenejši izmed vseh ljudi. Če bo Kristina Daaé kdaj strepetala pri pogledu na vas, bo strepetala zato, ker bo mislila na veličastje vašega genija!«

Tedaj se je Erik obrnil, zakaj verjel mi je, in tudi sama, žalibog! sem si zaupala... Dvignil je k Usodi svoje razkrovane roke in zgruse mi je h kolenim z besedami ljubezni...

Z besedami ljubezni v ustih mrtvečevih... in muzika je bila utihnila...

Poljubljaj je rob mojega krila; ni videl, da sem zaprla oči.

Kaj naj vam še rečem, prijatelj? Zdaj poznate dramo... Petnajst dni se je ponavljala... petnajst dni sem mu lagala. Moja laž je bila grozna, kakor je bila grozna pošast, ki mi jo je vdahnila. Za to ceno sem si kupila prostost. Sežgala sem njegovo masko. Tako dobro sem glumila, da se je celo takrat, kadar ni več pel, upal be-ratiči za en sam moj pogled, kakor plašen pes oblezuje gospodarja. Lazil je okrog mene kot zvest suženj in me obdajal s tisočero nego. Polagoma sem mu zbužala tako zaupanje, da se me je upal voditi k obali Averskega jezera in voziti me z barko po svinčenih jezer-skih vodah. Zadnje dni jetništva sva ponoči prekoračila omrežje, ki zapira podzemlje Cricbeove ulice. Tu naju je čakala kočija, ki naju je odpeljala v samotno Bulonjskega gozda.

Tista noč, ko sva se srečala, bi mi kmalu postala usodna, zakaj strašno je ljubozumen na vas. Pomirilo ga je šele moje zatrjevanje, da v kratkem odpotujete... Tako je minilo petnajst dni tega ogab-nega jetništva v oduševljenju in usmiljenju, v obupu in grozi. Šele tedaj mi je verjel, ko sem mu rekla: vrnila se bom!«

»In vrnila ste se, Kristina!« je zaječal Raoul.

»Res je, prijatelj, in reči moram, da nisem držala besede zaradi strahovitih groženj, s katerimi me je izpustil na prosto, marveč za-

radi njegovega srce trgajočega ihtenja na pragu groba!«

»Da,« je ponovila Kristina in bolestno zmajala z glavo, »to ihtenje me je bolj priklenilo k nesrečniku, nego sem si sama mogla misliti v trenutku slovesa. Ubogi Erik! Ubogi Erik!«

»Kristina,« je rekel Raoul in vstal, »pravite, da me ljubite, toda komaj je preteklo par ur, odkar ste zadobili svobodo, in že ste se vrnili k Eriku!... Spomnite se na maškerado!«

»Zavezala sem se tako... Ne pozablajte, da sem tiste ure pre-bila z vami, Raoul... čeprav je nama obema zato grozila poguba.«

»Tedaj sem dvomil, če me res ljubite.«

»Ali dvomite še sedaj, Raoul?... Vedite torej, da se je z vsakim potovanjem k Eriku zvečala moja groza pred njim, zakaj sleherni obisk je stopnjeval njegovo zaljubljenost do blaznosti, namesto da ga uteši, kakor sem upala!... Strah me je! Strah me je!«

»Strah vas je... ali pa me ljubite?... Če bi Erik bil lep, ali bi me ljubili, Kristina?«

»Nesrečnež! Zakaj izkušate usodo?... Zakaj me sprašujete reči, ki jih skrivam na dnu vesti, kakor se skriva greh?«

Tudi Kristina je vstala, objela mladeničevo glavo s svojimi le-pimi, tresočimi se rokami in mu rekla:

»O moj zaročenec enega samega dne, če vas ne bi ljubila, vam ne bi ponudila svojih ust: Tukaj jih imate, prvič in zadnjič.«

»Vzel jih je. Noč, ki ju je obdajala, je prerezal tak strašen krik, da sta zbežala kot pred bližajočim se viharjem. In njunim očem, v katerih se je naselila Erikova strahota se je prikazal, preden sta zginila v gozd slemen, visoko nad njima ogromen nočni ptič, ki ju je gledal z žarečimi očmi. Zdelo se je, da se je obesil za vrvi Apo-lonove lire!

XIV.

Mojstrski podvig ljubitelja propal

Raoul in Kristina sta tekla, tekla. Bežala sta s strehe, kjer je žarela žerjavica oči, ki se vidijo samo v črni noči. Ustavila sta se šele v osmem nadstropju. Tisti večer ni bilo predstave in mo-stovž v Operi so bili prazni.

Nenadno je čudna silhueta zastavila mladencema pot:

»Ne tod, ne tod!«

In senca jima je pokazala drug hodnik, po katerem prideta za pozornico.

Raoul se je hotel ustaviti, hotel je zahtevati pojasnila.

»Pojdita, pojdita brž!« je zapovedala nejasna postava, skrita v nekakem plašču in pokrita s koničasto čepico.

Kristina je potegnila Raoula za seboj in ga silila, da je bežal z njo.

»Kdo pa je ta človek? Kdo je ta človek?« je vprašal mladenič.

Kristina je odgovorila:

»Perzijec!«

»Kaj pa počne tukaj...?«

»Tega nihče ne ve... Vedno je v Operi!«

Raoul je rekel razburjeno: »Strahopetnost je, kar počnem, Kri-stina. Silite me, da bežim. Še nikdar nisem bežal.«

»Saj ni nič!« je odgovorila Kristina, ki se je že malo pomirila.

»Zdi se mi, da sva bežala pred senco lastne domišljije!«

»Če sva v resnici zagledala Erika, bi ga bil moral pribiti na Apo-lonovo liro, kakor pribijajo po bretonskih kočah sove na steno. In opravičeno bi bilo z njim.«

»Ljubi Raoul, najprej bi morali splezati do Apolonove lire. To pa ni lahko!«

»Kako pa so ognjene oči prišle gor?«

»Zdaj ga hočete že povsod videti kakor jaz. Če pa malo po-mislite, si boste rekli: kar sem imel za ognjene oči, sta gotovo bila le zlata žeblica obeh zvezd, ki gledata na mesto skozi lirine strune.«

Kristina je nadaljevala pot navzdol. Raoul ji je sledil. Rekel je:

»Ker ste se že trdno odločili, da odpotujete, Kristina, vas zago-tavljam, da bi bilo najbolje takoj bežati. Zakaj bi čakala do jutri? Morebiti naju je slišal nocoj!...«

»Ni naju slišal! Rekla sem vam, da sklada svojega »Zmagoslav-nega Dona Juana« in se ne menim za naju.«

»Saj sami nič kajne verujete v to! Zakaj pa se neprestano obra-čate?«

»Pojdiva v mojo ložo!«

»Bolje bi bilo, da greva sploh iz Opere.«

OPALOGRAPH

Razmnoževalec s stekleno ploščo.

NOVO! Razmnoževanje strojepisov s trakom za „Opalograph“ (brez voščenih matric in brez črnilnega lista)

Samoprodaja Ant. Rud. Legat & Co.,

Prva specialna trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami, specialna delavnica za popravila pisarniških strojev

Telefon 100

Maribor, SLOVENSKA ULICA 7.

Telefon 100

Pričenši z žetvijo 1926 bomo kupovali 3783a

poljedelsko semenje

za nemško veletvrdko. Enako želimo za repno seme in žitarice, katere proizvode kupujemo na-ravnost od madžarskih graščin. Sprejememo tudi daljina kupna naročila. Več pod „Nagykanizsa“ na Rudolf Mosse, Budapest, Podnaničsky u. 49.

10 spretnih slikarskih in plesarskih pomočni-kov se

sprejme

COFFOU, Maribor, Slomškov trg 2

Najlepši vrt z najmodernejšo uredbo je otvoren v hotelu Imperijalu

v Beogradu. 3757 a

Vrt je zlasti okrašen z zelenjem in cvetjem ter zavarovan proti vetru in prahu. — Kuhinja odlična. — Srbska in domača jedila, pijska prvo-razredna, toči se Vajfertovo pivo. — Kuhinja je otvorena tudi po gledališču in bioskopu. Tudi takrat se dobe topla jedila. — Sam hotel razpo-laga z več dvoranami za zabave, bankete, kon-certe, svatbe itd. — Sobe hot-ela so posebno dobro urejene in popolnoma udobne za prenočišče. — Koncert vsak večer. — Cene znižane. — Po-strežba brza in točna.

Milan Mišić, hotelir.

Za stalno službo se išče 3753 a

več izurjenih pletilk

Ponudbe na upravo Jutra pod „Stalno takoj“.

Sifon in platno za živотно in posteljno perilo v najboljši kva-liteti po najnižji ceni priporoča trgovina perila 102 j

Hed. Šarc
Selenburgova ulica 5.

Prima češki šifon Din 17- m.

Dobra gospodinja

ki pozna zdrava načela štedenja s časom, denarjem in perilom, rabi za pranje samo pristno

Zlatorog terpentinsvo milo

ki napravi perilo snežnobelo in di-šeče in jo vrhu tega tu pa tam prijetno presenetiti s

PRISTNIM ZLATNIKOM!

V konkurzu zapuščine Jurija Kac v Polzeli

se prodaja

iz proste roke zemljišče vložna štev. 386 Polzela.

To posestvo obstoja v glavnem iz v neposredni bližini kolodvora stoječe hiše, v kateri se je zadnjih letih izvrševala pekovska in tr-govska obrt. Ponudbe se naj sta-vijo do 30. maja t. l. upravniku mase dr. G. Skoberne, odvetniku v Celju, ki daje potrebna pojasnila.

Razprodaja.

Oblastveno dovoljena prostovoljna razprodaja.

Prodajalo se bo: ure, verižice, uhani, prstanj, zapestnice, namizna oprava iz pravega in kina srebra, šivalni stroji in dvokolesa za moške in ženske itd.

Ne zamudite ogledati si ugodne prilike.

Na mnogobrojni obisk vabi tvrdka

Josip Šelovin-Čuden, Ljubljana,

Mestni trg 13. 3794

Na vagone in na drobno bukova in hrastova drva ter bukovo oglje lastne produkcije, vsakovrsten okrogli les, dalje trboveljski premog, mavec po konkurenčnih cenah pri tvrdki

D. Marušič, 142-a

Ljubljana — Sv. Petra cesta štev. 40.

Reform

steklenice

za konzerviranje sadja in povrtnin v vseh velikostih ter vse druge pri-tikline in Zupančev knjižgo: Kon-zerviranje sadja in povrtnin ima v zalogi tvrdka

Lovro Petovar, Ivanjkeval.

151-a Ceniki se pošljejo na zahtevo.

Staubišče

20.000 m² v sredini treh tovarn ob glavni cesti se prodaja po ugodnih cenah celotno ali po ugodnih pogojih celotno ali po parcelah. 3779-a

M. Dožman, Javornik 41, Gorenjsko.

Kdor hoče spoznati

mesta in kraje v Hrvatski, Bosni, Vojvo-dini, Srbiji, Dalmaciji itd., naj naroči

A. Melik:

Jugoslavija

Zemljepisni pregled. II. del.

Na 524 straneh podaja knjiga, ki ji je priložen tudi zemljevid, podroben popis naše države. Knjiga velja s poštnino vred 52 Din, boljše izdaja 67 Din 50 p. Naroča se pri Tiskovalni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54

Izletniki! Planinci! Potniki!

Začenjajoča se

pomlad

vam zadaja

veliko vprašanje:

Ali že imate Badjurova vodnika?

Slovenija. Vodič kroz jugosloven-ske Alpe. Pohorje.

?

Badjura vam ne pove samo to-liko kakor znani in domačini.

Badjura ve vse!

Za naročila se priporoča

Knjigarna

Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg

158-a d. z. o. z.

Ljubljana.

OBLEKE

za gospode in dečke nudi v krasni izbiri in po najnižjih cenah

samo

J. MAČEK
LJUBLJANA

PEUGEOT AUTOMOBILI!

Najstarejša avtomobilna tovarna sveta. Neprekosljivi v kvaliteti, ekono-miji, elegantni izpeljavi in kljub temu v nabavni ceni brezkonkurenčni.

12 HP potniški in dobavni avto takse prost Din 39.500—
12 HP specialni luksuzni avto 2—3 sedežni Din 42.000—
12 HP luksuzni avto, 4 sedežni Din 44.000—
24 HP luksuzni avto 4—5 sedežni Din 57.000—

24 HP luksuzni avto, 4—5 sedežni, spremenljiv v par trenutkih v po-tniški transportni avto, za težo 600 kg Din 57.000—
35 HP luksuzni avto, šest sedežni Din 69.000—
itd., opremljeni z vsem komfortom modernih avtomobilov. — Cene franko Ljubljana-garaža, na podlagi današnjega kurza franka carinskih in tovarniških tarif.

Svetovni rekord najmanjše uporabe bencina v posesti tovarne Peugeot. — 12 HP 5, 24 HP 9—10, 35 HP 12 litrov na 100 km. Grajeni za vsak najslabši teren. — **Pet let garancije na peresa.** — **Plačilne olajšave.** Peugeot kolesa, lahki motocikli znamke Iev po brezkonkurenčnih cenah.

Pri generalnem zastopstvu za Jugoslavijo:

3791

O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11.

V službah javnosti.

Tovarna čevljev in usnja d. d.

Bata

nudi:

Moške usnjene polučevlje za Din 269'—

Damske usnjene polučevlje za Din 199'—

Moške platnene „ „ Din 129'—

Damske platnene „ „ Din 99'—

Otroške platnene polučevlje za Din 69'—

Prešernova ulica šte. 7.

Beograd
Sarajevo
Osijek
Novi Sad
Sombor
Brod n./S.
Maribor

Split
Zagreb
Subotica
Vel. Bečkerek
Skoplje
Dubrovnik
Zemun

3760 a

Edino največje in
najmodernejšo pod-
jetje te vrste v
Sloveniji.

Veleprazžarna kave

Tel. interurban 476
Brzjav Meznarič
Maribor.

MEZNARIČ RADO, Maribor, Glavni trg šte. 21.

Trgovci, zahtevajte
ponudbe.

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelki za popolno popravilo emajliranja in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Ceniki franco.

Prodaja na obroke. — Ceniki franco. „TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Modne kamgarne in šerijote
v veliki izbiri po ugodni ceni

*** Dobite ***

v obče znani, nad 50 let obstoječi manuf. trgovini
R. Miklavc „Pri Skofu“, Ljubljana.
Zunanjim naročnikom se pošilja tudi po pošti.

ELEKTROTEHNIK

popolnoma samostojna moč s strokovno šolsko izobrazbo ter 12 letno prakso o projektiranju montaže in vzdrževanju nizke ter montaže in vzdrževanju naprav visoke napetosti želi svoje mesto izpremeniti — Cenjene ponudbe pod „Zmožen in marljiv“ na upravo „Jutra“, Ljubljana.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

†

Odšel je med nebeške krilatce naš ljubljencek

Uroš Aleksander

izročili smo ga materi zemlji v sredo 12. ob 3. uri popoldne. Šest mesecev nam je bil v veselje.
NOVO MESTO, dne 13. maja 1926.

Ivan, Kristina Lenarčič
stariši.

Boris, Zorka
bratci in sestrice.

TRGOVINA
ZA KURJE OČI

„SMRT ŽULJEVIMA“

Zahtevajte samo originalni „Smrt žuljevima“! U apotekama in drogerijama 1 zavo 10 Dinara. LABORATORIA LAMICO, Beograd (Sondina 11)

L. Mikuš

LJUBLJANA, Mestni trg 15

Izdelovatelj dežnikov

Na drobno! Na debelo!

Zaloga sprehajalnih pallo

Stari dežniki se nanovo preoblikujejo.

Odlikovane Tovarne

E. Frette e C.
Monza
(Italia)

Trkanine

Prtenine

Perilo

Oprema

za dom

za naveste

Dobave

za hotele, restavracije in zdravilišča

OBRNITI SE NA PODRUŽNICO

v TRSTU

VIA MAZZINI, 30

Tovarna pohištva

A. Amann, Tržič

specijalni obrat samo
za fino in elegantno
pohištvo

MICHELIN

Palača Ljublj. kreditne banke.

Izredna novost!
Patentna preproga-postelja

ki ne potrebuje modroca in jo vsaka osoba lahko
nosi na rokah in ki je potrebna v vsaki hiši in
hotelu, kopališču in ladji stane samo Din 390.—

po poštne povzetju.
Nadalje imam veliko skladišče perja: za zgla-
v niki in blazine kg Din 60.—, pol-belo kg
Din 100.—

Josip Brozović

kemička čistilna perja

Zagreb, Boškovičeva ulica šte. 18.

Specijalna mehanična delavnica

za popravilo pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev
kakor tudi registriranih blagajn — Razne tipke in pisave za pisalne
stroje vseh sistemov spremenim po naročilu in vzorcu. Tehnična znamenja
LUD. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6.
Telefon št. 960

Vodne TURBINE

avtomatične regulatorje, zatvornice itd.

izdeluje in dobavlja

ING. F. SCHNEITER, ŠKOFJA LOKA.

Konkurenčne cene. Prvovrstne reference.

Zahtevajte ponudbe.

Valični mlin

Iv. Kuralt, Domžale

nudi po najnižjih dnevni cenah:
pšenično krušno moko, koruzni zdrob, ko-
ruzno moko za polento, pšenične srednje
in debele otrobe ter druge mlevske izdelke
Zahtevajte cenik! 473 — Zahtevajte cenik!

Zahvala.

Povodom smrti našega iskreno ljubljene in predu-
brega očeta, tasta, deda in strica, gospoda

Ivana Burgerja

smo prejeli od vseh strani toliko izrazov iskrenega sočutja,

da nam je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej.

Zato tem polom izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem

zlasti častni duhovščini, darovalcem prekrasnih vencev in
šopkov, gasilnim društvom in zastopnikom raznih korporacij
in društev, kakor vsem, ki so draga pokojnika spremlili
na njegovi zadnji poti.

SEVNICA, dne 9. maja 1926.

Karl in Mici Čimperšek.